

Productie 22 - Amigoe | Wij zijn mensen, geen dieren

14-06-2015

<http://www.kkc-curacao.com/amigoe-bewoners-wishi-wij-zijn-mensen-geen-dieren/>

Bewoners Wishi: Wij zijn mensen, geen dieren!

Al een eeuw lang blaast de wind de rook van de raffinaderij pal richting Wishi. De bewoners leerden ermee leven. Lange tijd leden zij in stilte, maar daar lijkt een kentering in te komen. Een aantal bewoners wil minister Whiteman aanklagen omdat hij zijn medische eed zou schenden door niets te doen tegen de vervuiling door de raffinaderij. “Wij zijn mensen, geen dieren!”

“Mijn naam is Jolanda Dongen, geboren Matilda. Ik heb hoofdpijn. Al 15 jaar. De dokter zei me dat het migraine is. De stank van de Shell slaat me al drie dagen in het gezicht. Ik ga eraan kapot. 63 ben ik en ik zou zo graag nog verder willen leven.” Jolanda’s stem kraakt bij het oplezen van de woorden. Ze leest ze van een papiertje. Het is de eerste keer dat ze de pijn van haar lijf toevertrouwt aan papier.

Wie deze dagen door Wishi loopt, voelt een vibe. De brief van Jolanda is daar een goed voorbeeld van. Die tekent de nieuwe houding van de bewoners onder de rook van de Isla. De tijd van accepteren en proberen door te leven lijkt voorbij. Nu wil ze dat de wereld het weet: “Mijn longen doen pijn. De lucht prikt. Ik heb rode ogen. Toen ik in Nederland was, zei een dokter: u moet niet zoveel roken! Meneer, ik rook helemaal niet. We weten allemaal waardoor het komt”, zegt Jolanda.

BUURTBIJEENKOMST

Even verderop, daar waar de zandweg omhooggaat, woont Sissy Dulfer. Op haar porch zit een handjevol mensen in een kring. Ze hebben een prachtig uitzicht over Wishi en op de raffinaderij. Net als Jolanda zijn ze ten einde raad. Sissy heeft ze bij elkaar geroepen en gevraagd een formulier in te vullen met naam, adres, telefoonnummer en wat je mankeert. “Dertig formulieren heb ik al.”

Ze bladert er doorheen: “Veel mensen hebben problemen met hun neus, hun maag. Hier is er één met longkanker. Een andere vrouw schrijft: 30.000 heb ik betaald in Santo Domingo voor een

longoperatie. Ik had vlekken. En hier, kijk, een vrouw schrijft dat ze nu wil verhuizen. Ik wil langer leven”, schrijft ze.

GROENE NEERSLAG

Aanleiding voor de buurtbijeenkomst is de groene neerslag die de laatste weken steeds zichtbaarder wordt in de wijk. Alles wat naar de raffinaderij wijst, is groen uitgeslagen. Borden, brievenbussen, lantaarnpalen. Zelfs het meetstation bij Kas Chikitu is groen uitgeslagen. De meeste bewoners kennen de aanslag van voorgaande jaren, maar zonder uitzondering zeggen ze dat het nog nooit zo erg is geweest als nu.

“Dat groene is echt iets van de laatste tijd. Ik stond laatst op uit bed, deed de gordijnen open en dacht dat iemand tegen mijn raam had gepist.” Een andere bewoner denkt dat de aanslag komt van het Saharazand.

ZWARE METALEN

Arjan Linthorst zit in het bestuur van SMOC, de stichting Schoon Milieu op Curaçao die zich inzet voor schone lucht onder de rook van de raffinaderij. Hij gaf jaren scheikunde op het voormalige Peter Stuyvesant College. “Het is bekend dat sommige raffinaderijen vanadium- en nikkelhoudende verbindingen uitstoten. Want dat is wat het is. Ook de energiecentrale Boo stoot die zware metalen uit. De aanslag die daarbij vrij komt is groenachtig van kleur. Nikkelhoudende verbindingen zijn kankerverwekkend, maar er zit ook vanadium pentoxide in. En daarvan is bekend dat het mutageen is: het verandert je DNA.”

Linthorst denkt dat Curaçao er rekening mee moet houden dat zowel de Isla als de Boo verantwoordelijk zijn. “De eerste staat bekend als zeer grote vervuiler. Zij zouden de moeite kunnen nemen om zogeheten filters te plaatsen om dit soort uitstoot te verminderen. Dat doen veel raffinaderijen, maar de Isla doet dat niet. En dat blijkt ook uit de uitstoot van fijnstof. Die is op Curaçao, onder de rook van de Isla, skyhigh.”

FILTERS PLAATSEN

Zulke filters vangen volgens Linthorst nikkel- en vanadiumverbindingen af, zodat er geen groene aanslag komt. Waarom de aanslag nu zo zichtbaar is, heeft volgens de scheikundeleraar te maken met de zwaardere aardolie die de raffinaderij gebruikt om te raffineren. “Daar zit meer nikkel en vanadium in. Als chemicus zou ik mensen willen waarschuwen niet met je handen aan dat spul te zitten en geen groente te verbouwen. En zorg ook dat je kinderen en huisdieren ervan afblijven.”

GEZONDHEID

Voormalig huisarts Alex Roose weet niet wat voor spul er op zijn oude praktijk ligt. “Maar het is zo klaar als een klontje dat dit nooit goed kan zijn voor je gezondheid. Ik kan me ook niet voorstellen dat iemand het omgekeerde durft te beweren. Het bijt de verf kapot van huizen, stalen bevestigingsnagels van daken eroderen weg.”

Roose zegt dat zijn meest ernstige patiënten voorrang kregen op de lijst voor een FPK-woning. “Je hebt dus nog kans dat de statistieken een verkeerd beeld geven over vervuiling gerelateerde morbiditeit. Het laatste wetenschappelijke onderzoek in relatie tot industriële vervuiling is in 1977 gepubliceerd. We weten dus officieel niet veel over de huidige uitstoot op Curaçao en gerelateerde ziektes in de wijken onder de rook.”

Voor huisarts Alexandra Severing is dat van minder belang. Zij ziet dagelijks patiënten in bejaardentehuis Habaaï, die niet meer uit bed komen en wegwijnen door de vervuiling. “Ik krijg baby’tjes van twee weken oud, die piepend op mijn spreekuur komen! We hebben twee vernevelaars in onze praktijk om medicatie toe te dienen, maar we redden het er niet mee.”

MISVERSTANDEN

Bij de bewonersbijeenkomst op de porch van Sissy is het inmiddels druk geworden. Bewoners van Wishi druppelen binnen om hun ingevulde formulier af te geven. Ze discussiëren met elkaar over de Shell, zoals de Isla nog steevast wordt genoemd. Sissy ziet in de verte, rechts van de lange schoorsteen van de Boo-energiecentrale dat de gele zwavelberg heel klein is geworden. “Een goede zaak”, zegt ze, dan krijgen we dat niet meer over ons heen.”

Peter van Leeuwen, voorzitter van SMOC, is net aangekomen om de bewoners informatie te geven over de groene aanslag in de wijk. Hij corrigeert haar: “Dat gele spul is zwavel. Dat wordt bij de raffinage uit de ruwe olie gehaald. Hoe meer zwavel er daar ligt, hoe minder in de lucht. Die berg moet dus juist hoog zijn.”

Volgens Van Leeuwen zijn er veel misverstanden over de raffinaderij. Dat wordt iets later bevestigd als de raffinaderij begint met fakkelen. Eén van de bewoners zegt dat het elke avond gebeurt. “Als de zon ondergaat beginnen ze. Grote vlammen en veel geluid. Maar dat is goed, zo verbanden ze de giftige stoffen, toch?”

‘RAFFINADERIJ MOET BLIJVEN’

Een wat oudere vrouw zegt dat heel haar familie bij ‘de Shell’ werkt. Ze wil de raffinaderij niet dicht. “Jullie klagen allemaal, maar wij zijn hier zelf komen wonen. Ze krijgt bijval. “We willen allemaal benzine hebben. Dat ding moet toch ergens staan. Van mij mag de Shell blijven.” Sissy voegt daaraan toe: “Wij zijn geen criminelen. Maar als Shell dicht gaat, komt iedereen zonder werk te zitten. En gaan ze ons de schuld geven, omdat wij voor onszelf opkomen. De Shell moet blijven en niet zo slordig werken. Controle moet er zijn, ze moeten filters plaatsen en niet zulke oude troep gebruiken.

Maar er wordt niet gecontroleerd, volgens Peter van Leeuwen. Ook de filters zijn niet geplaatst en de raffinaderij kraakt volgens de voorzitter van SMOC in al zijn voegen. “De politiek heeft met Nederlands geld twee meetstations geplaatst. Eén bij de begraafplaats van Beth Chaim en één bij Kas Chikitu, naast het benzinestation van Curoil. Er wordt nu gemeten en de resultaten zijn zorgwekkend. Maar de overheid doet niets. Ze vertellen zelfs niet wat dat groene spul is. Een jaar geleden kwamen minister Ben Whiteman van Volksgezondheid en premier Ivar Asjes poolshoogte nemen. Ze beloofden onderzoek te doen naar de groene aanslag. Maar tot op heden heeft de minister niets naar buiten gebracht. Brieven en verzoeken van SMOC worden niet beantwoord en de milieudienst mag niet praten”, zegt Van Leeuwen.

TIJD VOOR ACTIE

“Tijd voor actie”, zegt Sissy. “We houden van onze wijk, de Isla moet blijven, maar het moet afgelopen zijn met die rotzooi. Alles in de wijk wordt groen. Iedereen loopt te rochelen en te kuchen. Iedereen heeft astma. Onzin, als die mensen naar Nederland gaan, zijn ze hun astma kwijt. Rara...”

Ze wil met de klachtformulieren naar minister Ben Whiteman. “Dan ziet hij dat iedereen last heeft van zijn longen, problemen heeft met ademen, hoofdpijn en rode en tranende ogen. Als iedereen in de wijk dezelfde klachten heeft, zegt dat wel iets. We gaan met z’n allen.”

Wanneer iemand anders tegen Sissy zegt dat Whiteman huisarts is geweest in Wishi, weet ze niet wat ze hoort. “Niet te geloven, hoe kan een arts die voor zijn beroep een eed heeft afgelegd, mensen zo in de steek laten? Wij zijn mensen, geen dieren! Dat is triest hoor. Een ding vergeet hij, het gaat hier om mensenlevens. Straks zal hij het er met God over moeten hebben, dit is echt heel triest.”

NEDERLAND

De bewoners gaan met Sissy mee, maar vinden dat Nederland in moet grijpen als Ben Whiteman niets doet. En daar is zij het mee eens: “Bij elke ramp in de wereld staat Nederland vooraan. Bij de honger in Afrika, bij de aardbeving in Nepal: bij iedere ramp geeft Nederland geld. Bij deze ramp, in ons eigen Koninkrijk, zijn ze nergens te vinden.”

De strijdbaarheid in Wishi krijgt volgens Peter van Leeuwen van SMOC een nieuw gezicht. “Mensen als Sissy zijn belangrijk voor de wijk, want zij durft op te staan en haar stem te verheffen. Je ziet dat andere bewoners dat oppikken. Wij protesteren al jaren, maar een structureel protest uit de wijken onder de rook van de raffinaderij is nodig om politici echt wakker te schudden.”

Na de bijeenkomst heeft Sissy contact gehad met Kenneth Valpoort, de wijkvertegenwoordiger van Wishi/Marchena. Samen met drie andere bewoners gaat ze Whiteman nu aanklagen omdat hij zijn medische eed zou schenden door niets te doen tegen de vervuiling van de raffinaderij.

Bron: Amigoe